

REDACTIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.

Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 luna .. 2 "

N-rii de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

Pentru România și străinătate

numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicație.

Manuscripte nu se inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Gestiunea română.

De Ioan Slavici.

Sunt acum cinci-zeci de ani, când reprezentanții »marilor puteri« s'au întrunit la Paris, ca să iee înțelegere în cece privește soarta țărilor dela Răsărit, erau la Apus puțini cei ce știau, că există și un popor român și aceștia aveau și ei o idee mai mult ori mai puțin greșită despre ceea ce sunt Români.

Oameni de fire domoală și cu deosebire chibzuită, care, mulțumindu-se cu puțin, n'au fost nici odată agresivi și s'au ferit de conflicte, Români erau ca dispăruți pentru apuseni, care cunoșteau pe popoarele dela Răsărit numai din zgomotul luptelor ce purtau între ele.

Statorindu-se însă pacea, s'a început lucrarea de organizare socială, și în curând a eșit la iveală, că între popoarele dela Răsărit cel mai destoinic sunt Români, care fără de zgudui și fără vărsări de sânge au știut să organizeze la gurile Dunării un stat modern, care în gândul tuturor a punctul de razăm al ordinii sociale în Răsăritul european.

Giur împregiur lumea se zbuciumă și oamenii se siluesc, se pradă ori se omoară unii pe alții: între hotarele României se urmează lucrarea pacinică fără de împedecare.

E învederat, că nu dela câțiva oameni, ci dela poporul întreg se trage aceasta.

Sunt și în România multe și legitime nemulțumiri, și nicăiri în Europa masele mari ale sătenilor nu sufer atât de greu ca în România, unde sunt atât de mulți veneticii adunați din toate părțile, ca să se îmbogățească cât mai curând. Sătenii aceștia însă, cei mai adevărați Români, sunt oameni cu deosebire înțelepți, care știu să rabde, să nădăjduască și să stăruie; în România dar cestiunile grele nu se rezolvă prin turburări, ci prin stăruința neînduplecată a celor jigniți în interesele lor.

Trebuia deci să iasă în cele din urmă la iveală, că Români sunt nu numai în România, ci și în țerile de dimprejurul ei, și că pretutindeni, unde se află, ei sunt același element de ordine și de civilizație, care, deși pretundeni asupra, e cel mai sigur razăm pentru lucrarea pacinică.

În peninzula balcanică Greci, Bulgari, Turci, Albaneji și Sârbi se sbuciumă și țin lumea în continuă emoție prin faptele lor monstruoase. Era peste puțină, ca lumea aceasta să nu-și deie seamă, că Români, deși cei mai nedreptățiți dintre dânșii, își urmează în mijlocul lor lucrarea pacinică, sufăr și în Macedonia, și în Epir, și în Albania și Tesalia, pretutindeni, unde i-a aruncat soarta, rabdă și stăruie.

În Rusia s'au resvrătit toate popoarele și au umplut lumea de groază: Români din

Basarabia, cei mai nedreptățiți, stăruie să li se facă dreptate, dar nu dau jaf, nu omoară, nu refuză supunerea către legi.

În Bucovina Români băștinași sunt copleșiți de venetici adunați de prin toate țărilor împărăției austriace, care vor să înăbușe viața națională și-i țin în continuă fierbere, dar nu pot să-i scoată din răbdare.

În regatul Ungar Români de patru zeci de ani acum poartă o grea luptă culturală și au fost încetul cu încetul scoși din viața publică a patriei lor. Cu toate aceste când Maghiarii au refuzat tributul de sânge și de avut și supunerea către legi și către autorități, Români ei singuri au dat fără de încungiu și necondiționat și tributul și supunerea și s'au mărginit a stăruii cu toată hotărârea, ca dreptate să li se facă tuturor.

Toate aceste se petrec în fața lumii întregi, care e interesată, ca viața socială să se desfășure pretutindeni în liniște și fără de sgudui; trebuie deci să străbată din zi în zi mai mult convingerea, că e un interes nu numai național românesc, ci totodată și general omenesc, ca să nu fie jigniți în dezvoltarea lor firească Români, cari pretutindeni, unde i-a aruncat soarta, sunt un razăm sigur pentru lucrarea pacinică, și cei ce nu țin seamă de aceasta, fie ei Bulgari, fie Greci, fie Ruși, fie Ruteni ori Polonezi, fie Maghiari, se pun în conflict nu numai cu poporul român, ci totodată și cu întreaga lume civilizată.

Îndeosebi fruntașii politici ai Maghiarilor vor fi zicând, că nu le pasă de aceasta și se vor fi simțind mulțumiți, că au putut face, ca câți-va dintre cei mai autorizați oameni de încredere ai Românilor să nu poată intra în dieta ungară. Aceasta însă ar dovedi numai, că nu-și dau seamă despre situație și că nu au fost în stare să tragă cuvenitele învățături din cele petrecute în timpul anului trecut.

Nu mai trăim azi la 1848, nici la 1856, nici la 1866, ci la 1906, și lucrarea săvârșită în timpul celor din urmă 15 ani a schimbat cu desăvârșire vederile lumii mari în ceea ce privește rostul poporului românesc — în deosebi și în regatul ungar.

Români în Dietă. Marți dupăce Wekerle într'o vorbire de jumătate oră și-a desfășurat programul și dupăce Thaly în numele kossuth-iștilor, Széll în numele constituționalilor iar Rakovszky în numele poporalilor l'au asigurat de tot sprijinul, a vorbit dr. Iuliu Maniu în numele partidului naționalităților. »Nu există așa ceva, nu recunoaștem!« — au sunat atunci sute de voci selbatice și până în capăt năbădăioșii celor trei partide au intrerupt într'una. Dr. Maniu a stat însă cu demnitate și a spus bărbătește, până în capăt, cece era autorizat să spună: de ce adică naționalitățile nu au încredere în guvern. După el a vorbit și dr. Milan Hodja slovacul, bine și cu mînte.

Instituțiunile dela Beiuș.

În vremea din urmă s'au scris multe împotriva instituțiilor noastre culturale dela Beiuș. Îndeosebi s'a criticat gimnaziul și internatul Pavelian. Publicul mare va înțelege că redacția »Tribunei« respectând părerile și iscălitura celor cari au scris, a publicat ce i-s'a trimis.

O datorie se impune însă și pentru alții cari cunosc aceste instituții, să-și spună părerea, că numai așa se face dreptate și lumină deplină.

Autorului acestor șire vremea potrivită pentru asta i-se pare acum, în ajunul examenelor, când ori-cine poate vizita toate instituțiile culturale dela Beiuș, și astfel se poate convinge »de visu« ce importanță au ele în viața noastră publică, cum își face corpul profesoral datoria și în ce stare înfloritoare morală și fizică sunt elevii și elevele, cu ce capital intelectual absolvă ei școalele ridicate grație îndeosebi munificenței marelui episcop Pavel.

Ori-cine va intra în aceste instituții, va rămâne adânc emoționat. Ș'anume nu numai în urma asemănărilor: ce a fost Beiușul înainte și cum a fost întărit în anii din urmă, dar' mai ales când vede *câți elevi și de pe unde, și cu câtă înleznire* își primesc aici educația și instrucția, pentru a ajunge la cariera cari să-i pună în puțință de a slugi neamului... Un dr. Oncu, M. Veliciu, V. Mangra, I. I. Pap au doar cele mai plăcute amintiri despre gimnaziul de aici... Și dacă azi, în cece privește cultura maghiară, se pot excepționa unele și altele, — să nu uităm că vinovat nu-i corpul profesoral și mai ales că răul se trage din trecut...

Tot așa: dacă sunt 3—4 profesori cari umblă des în societatea maghiară, și peste tot: sunt bucuroși a vorbi mai mult ungu-rește decât românește, vina nu o poartă gimnaziul, ci e vorba de mediul în care au crescut și de obiceiuri cari mai lezne s'ar putea combate la elevi decât la — profesori. Spiritul dominant este însă moral și ridicat.

Dându-i-se ocaziune să se manifeste în ce privește chiar sentimentul *politic* național (nu numai pe teren *cultural*), corpul profesoral s'a dovedit sănătos, una cu neamul românesc de pretutindeni: afară de Farkas și Kupár, profesorii toți au votat la alegerea din Maiu cu Dr. Ciordaș, candidatul partidului național!

Coadă de topor nu s'a dat decât cel ce cu atâta predilecție subscrie prin ziarele maghiare Kupár Rezső, singurul care a luat parte la tãmbălăul kossuthist și a tãlmăcit în românește programa ovreului kossuthist Barta.

Lapte românesc n'a supt însă nici individul acesta, că-i rutean de origine și dacă stăpânirea l-ar ridică la grad, s'ar duce, desigur, cu multă bucurie în Volhinia!... Excepții de acestea nu pot să întunece nici

să ia din nimbul acestei instituțiuni scumpe Românilor.

Sunt în acest gimnaziu băieți din cele mai distinse familii române. Un Mihai Veliciu ori Dr. V. Fodor, naționaliști cu mare nume, și-ar ține ei aici fii, dacă ar fi observat că li-se dă educație și instrucție insuficientă?

Cât privește internatul Pavelian, condus de T. Bulc, un profesor cu europeană cultură, umblat prin lume, d'un rar devotament, iarăși e destul să mă provoc la alte mărturii clasice: astă iarnă, când au vizitat acest internat, deputații naționaliști Dr. T. Mihali și Russu Șirianu rămăseseră încântați de întocmirile și ordinea ce au observat, de grija ce dl Bulc are față de elevi, și nu găseau cuvinte destul de calde pentru a felicita pe merituosul rector. Și n'a fost nimeni prin internat, fără să se fi exprimat elogios.

Tot așa: o podoabă națională este și școala (cu internat) de fete: local bun și în loc igienic și frumos, corp profesoral la culmea misiunii, conducere de model.

O cetate culturală puternică este Beiușul și dacă ici-colo se ivește, incidental, câte o scădere, aceasta nu poate să slăbească pietatea ce trebuie să avem cu toții față de memoria generosului Pavel, nici din dragostea ce trebuie să avem față de corpul profesoral, care cu atâta trudă și abnegație luptă pentru propășirea culturală a neamului românesc. (L.)

Bucurie cu săla! Se știe că sub Széll s'a adus o lege (art. XXX din 1899) în virtutea căreia în anume condițiuni Ungaria va putea să introducă, la o dată fixată, tarif vamal propriu. Cu alte cuvinte: un pas spre independența vamală, un drept pe care-l au toate statele din lume. Ș'un lucru așa de sine înțeles și simplu.

Presa kossuthistă, acum că M. Sa a autorizat pe Wekerle să revină asupra chestiei, pentru a se aplica o lege votată, trimbiță după cum urmează:

«Sosirea acasă alui Wekerle este o cale triumfală, pe care însuflețirea patriotică presară flori. Simțim, știm că este întâia victorie serioasă, istorică, pe care de patru sute de ani o repurtăm, cu intervenirea Domnitorului, asupra statului vecin.»

Dupăce prezintă victoria asta îndeosebi ca rezultat al «energiei Ungurimei», organul kossuthist «A. és V.» din loc trage apoi o înjurătură fostului guvern Fejérvary care atâta vreme a stat în calea — victoriei!

Cu alte cuvinte bucurie și victorie, pe hârtie. În realitate adică nu prea sunt încântați kossuthiștii de situație. Astfel, celalalt organ kossuthist din loc, «F—g.», publică o convorbire cu Barabás, leul partidului. Acesta o spune verde: nu-i mulțumit de mesajul regal. Ba nici de M. Sa Regele nu-i mulțumit dumnealui. Iată ce zice:

«— Pe mine nu m'a impresionat de loc, regele părea foarte obosât și citea mesajul fără nici o intonație, cu vocea oficioasă cea mai rece.»

Privitor la răspunsul ce trebuie dat mesajului, Barabás a zis:

«— După a mea părere nici nu ar trebui să trimitem răspuns, deoarece la proiectul nostru de adresă din anul trecut nici până acum n'am primit răspuns.»

S'a plâns, în fine, că regele a primit foarte rece reprezentanța națională.

Acum pe cine să creadă kossuthiștii: pe Barabás care se jăluște, ori pe Benedek Árpád care în «Ar. és V.» cântă osanale despre iubirea M. Sale?

Ședința întâie.

Budapesta, 29 Mai.

Ședința cea dintâiu a noii camere în care lupta partidului naționalităților s'a început — aceasta-i însemnătatea zilei de astăzi.

Ministrul-președinte Wekerle și-a expus programul în fața camerei, iar oratorii diferitelor partide au arătat atitudinea partidelor respective față cu noul guvern. Bine înțeles, partidele ungurești vor sprigini guvernul. Dar și Croații au declarat, că vor susține pe viitorul guvern. Din partea singurului partid de opoziție, din partea partidului naționalităților au vorbit doi oratori dl Dr. Iuliu Maniu și dl Milan Hodzsa. Cu deosebire vorbirea celui dintâiu a stârnit aproape o întreagă furtună de strigăte, întreruperi, protestări sălbătice ale tuturor partidelor ungurești.

Se auzia că partidele ungurești nu-l vor lăsa pe oratorul partidului nostru să ajungă la cuvânt. Încercarea s'a făcut, dar ea nu a reușit.

Cu curaj și o rară prezență de spirit dl Dr. Iuliu Maniu a vorbit timp de vre-o jumătate de oră, fără a se înfrica de zărvuirea sălbatică și neîntreruptă ce se ridică mereu. Ori de câte ori potopul de strigăte se scurgea, glasul lui se ivea iară făcându-și energetic loc.

A fost o luptă cruntă nu numai a ideilor dar și a glasului și a curajului. Dl Maniu a învins și s'a impus parlamentului. Dacă opoziția va avea tot asfel de oratori — după cum o anunță toate presemnele — atunci guvernul nu va avea o poziție ușoară și lupta noastră va fi susținută în mod bărbătesc și demn.

Iată raportul despre această interesantă ședință.

Programul guvernului.

În fond, el nu conține nimic nou în marile chestiuni. Ministerul, zice ministrul președinte, a primit să ocupe guvernul pentru a mântui constituția țării. Dar el nu și-a părăsit principiile sale. Vom înainta proiectele de legi necesare pentru existența statului, bugetul și recruții.

Sufragiul universal va forma munca principală a guvernului. El va aronda colegiile electorale din nou și va introduce votul după comune. După realizarea acestei reforme sarcina guvernului s'a isprăvit. Până atunci el va lucra pentru realizarea unor legi economice și financiare. Raportul către Austria, asigurarea autonomiilor comunale și comitateneze, congrua și reforma învățământului în direcție națională.

Dl Stefan C. Pop: Ce va fi cu legea naționalităților? (Zgomot la stânga).

Ministrul-președinte Wekerle: Trebuie să facem controlul învățământului mai eficace. Trebuie să introducem dela cea din urmă școală agronomică până la universitate un spirit unguresc în școală (aplauze). Reforma iudicaturei curiei va forma încă o preocupare a guvernului. Reforma sistemului de contribuție și a sistemului financiar se va realiza. Cu Austria se va lega o convenție economică. Se va înnoi compromisul economic cu Croația și se va avea în vedere în funcțiile publice limba croată. În general în administrație și la trenuri se va introduce, uzul limbii ungurești.

Halász Lajos: Limba căilor ferate ale statului nu poate fi decât ungurească!

Wekerle Sándor: Acesta-i programul politic al guvernului. Cerem spriginul parlamentului pentru acest guvern. (Aplauze).

Ședința se suspendă pe 10 minute.

Ceilalți oratori.

Thaly Kálmán declară în numele partidului kossuthist, că va sprijini guvernul.

Sub acest guvern ideea de stat maghiar va progresa. Partidul său va rămâne credincios programului său.

Széll Kálmán va susține nu numai din trebuință dar și din convingere pe guvern.

Dea D-zeu ca în viitor să se introducă stări sănătoase în viața parlamentului.

Rakovszky István. Partidul popular încă își menține programul. Sprijinirea acestui guvern este o datorie patriotică.

El vede o lacună în discursul ministrului-președinte. Cere să se restabilească echilibrul dintre națiune și Coroană. El sprijinește guvernul.

Dr. Iuliu Maniu.

Regretăm că nu putem da pe larg acest prețios discurs de pe acuma, în întregime.

Dr. Iuliu Maniu. Declară, că vorbește în numele partidului naționalităților...

(Mare zgomot).

Strigăte: Nu există!

Dr. Iuliu Maniu. Dvoastră vă împacentați, dar veți vede, că suntem fii credincioși ai patriei. Avem un partid și un program și oricine va înțelege că, avem o organizație îndreptățită. Voim să lucrăm la binele patriei și al națiunilor noastre.

(Mare zgomot, protestări și întreruperi violente).

Strigăte: Trădătorule! Nu sunt aici mai multe națiuni, este o singură națiune.

Președintele să-l cheme la ordine!

Președintele. Vă rog să fiți liniștiți. Nu am auzit încă nici un cuvânt al oratorului din cauza zgomotului.

Dr. Iuliu Maniu. Discursul ministrului președinte nu ne-a mulțămît. Am dorit mai multe amănunte.

Strigăte. Pe noi ne mulțamește!

Dr. Iuliu Maniu, pe noi însă și pe țara aceasta nu o mulțamește. În privința reformei electorale programul guvernului este vag și nu ne mulțamește. Guvernul a spus, că va da dreptul electoral dar numai cui este capabil de acest drept. Naționalitățile privesc cu bănuială această declarație. Guvernul nu ne-a asigurat nici executarea legilor fundamentale, ca legea naționalităților. El a asigurat pe Croați de executarea legilor fundamentale dar nouă nu ne-a garantat executarea legilor naționalităților.

Președintele. Fac atent pe orator, că naționalitățile nu au drepturi speciale ca Croația.

Dr. Iuliu Maniu. Dl președinte nu m'a înțeles. Doresc numai executarea legii naționalităților. Nu am încredere în guvern, căci el susține stăpânirea de rasă și de clasă din țara aceasta. Programul acesta atât de scânteietor în afară nu ne mulțamește. Pe noi țara nu ne-a ales pentru guvern, ci pentru popor.

Știm ce va să zică caracterul național al statului, contopirea cu rasă ungurească.

(Mare zgomot).

Președintele roagă pe deputați să asculte pe orator. Aceasta-i datoria majorității față de minoritate.

Dr. Iuliu Maniu. Vom lupta în contra tuturor legilor cari vor tinde să mențină stăpânirea unei rase asupra celorlalte (aplauze pe băncile naționalităților.)

Episcopul Drohobeczky declară în numele Croaților, că va sprijini guvernul.

Milan Hodzsa (slovac). Cere nu numai întărirea, dar și reforma constituției. Sufragiul universal este în programul nostru, dar noi îl cerem fără nici o restrângere. Darea progresivă este o reformă pe care o cerem de mult, dar nu putem avea încredere că un parlament de clasă o va executa în mod leal și fără restrângeri. Nici sufragiul universal nu cred că-l va realiza întreg acele partide, cari până bine de curând au respins-o.

Nemțește!

Se știe că guvernul d'acum e în mare prietenie cu așa zișii croați «rezoluționiști» aleși ca opoziție și contrari partidului național croat, care a trăit bine cu liberalii.

Acum, că «rezoluționiștii» au ajuns delegați în Dieta Ungară, pare că Ungurii încep să se desmeticească însă din bucurie că au prieteni croați.

Cu acești prieteni ei trebuie să vorbească adică — nemțește, căci altfel nu se pot înțelege.

Astfel s'a întâmplat alaltăeri că mergând Croații să vadă și să felicite pe Justh, președintele Dietei, delegatul lor Medaković Bogdan a ținut dicția în limba germană ceea-ce l'a făcut pe Justh, Ungur cu mult temperament, ca drept răspuns și resplată pentru dragostea ce i-au mărturisit, să le tragă «fraților» o săpuneală numărul unu.

Li-a spus că au drept să vorbească ungurește și croătește. Nu poate înțelege nici aprobă să vorbească — nemțește!

După-ce Croații au înghițit gălușca, s'au scuzat că nu au vorbit croătește, pentru-

nu i-ar fi înțeles presidentul, iar *ungurește nu știu ei!*

(Se înțelege, nici Justh nu știa nemțește și astfel s'au înțeles mai mult prin semne).

Lucrurile nu s'au sfârșit însă aci.

Nu, ci Ungurii sunt siliți să deșerteze până în fund paharul amar al prietăniei lor cu «rezoluționistii»: chiar episcopul Drohobeczky, *singurul care știe unguerește*, a început Marți vorbirea sa în Dietă în limba croată și numai după aceea a dat-o pe unguerește.

«Rezoluționistii» sunt adică cei mai intransigenți naționaliști croați și țin să-și manifesteze sentimentele ori cât de mult li-ar cădea greu Ungurilor...

De altfel «coaliționistii» au înghițit în sec și au ascultat cu răbdare vorbirea croată, n'au mai lărmuit ca în Dieta trecută...

Prea ar fi fost rușinos ca cihar în ședința întâi a Dietei să se încaiere cu — »fratii«.

Thaly, în conferența partidului kossuthist ținută Marți seara a rugat de altfel pe cei ce vor fi aleși în Delegațiuni, să nu vorbească nemțește în nici o comisie!

Ridicol: când în Dieta ungară nu se pot înțelege cu Croații decât — nemțește, cum crede Thaly ca pe austriaci să-i silească a vorbi — unguerește!

Nemțește, domnilor, nemțește!

Nu merge altfel.

Atitudinea politică a Sașilor ardeleni.

Ziarul «Rumänischer Lloyd» din București în nrul său dela 26 Mai, scrie următoarele:

Sașii ardeleni, cari trăiesc în străinătate și cari prin acest fapt se atașează mult mai strâns unii de alții și sunt mult mai pătrunși de o conștiință națională ideală de cât conaționalii lor din patrie, privesc și evenimentele politice de acasă numai din acest punct de vedere și prin urmare mult mai obiectiv. Cu cât Sașii pierd mai mult în baștina lor din săsim, cu cât ei se lasă mai mult a fi asupriți de cătră națiunea domnitoare și cu cât mai mult se confundă în valurile maghiarismului și cu cât mai mult să lasă amăgiți de vorbele ademenitoare ale așa numiților conducători ai «națiunii», cu atât mai mult se strânge inima acelor Sași pripășiți printre streini, cari însă și aici vor să rămână Sași cu orice preț. Singurul lucru, ce-l pot ei face, este a trimite glasul avertizător cătră cei de acasă.

Așa ne-am ridicat glasul avertizător și la ultimele alegeri contra hotărârii deputaților sași, în care ei s'au pronunțat pe față, că mântuirea și viitorul asigurat al Sașilor numai în alipirea lor la Maghiari se poate afla.

Ne pare bine că și foaia, «Gross Oeaterreich» ne împărtășește părerile, publicând următorul articol:

«Cei 12 deputați ai Sașilor ardeleni au intrat totuși în clubul partidului constituțional maghiar, cu toate că presa maghiară n'are de cât vorbe de bașjocură și dispreț pentru aceste suflete servile. Ceea ce a spus deputatul Schmidt pentru eufemizarea acestei prostituții de sentimente, sunt palavre deșerte.

«Până acum Românii din Ardeal, cari sunt de 10-ori mai mulți de cât Sașii, nu i-au strâmtorat, sau păgubit întru nimica pe aceștia, pe când Maghiarii i-au tratat pe Sași mereu ca pe dușmani de moarte. Iată de ce în clipa aceasta, când celelalte popoare asuprite s'au unit într-o falangă comună de apărare contra asupritorilor maghiari, locul Sașilor era alături de naționalități.

«Dar se vede din ce în ce tot mai mult, că Sașii au ajuns în starea unui popor ce îmbătrânește și ale cărui puteri se paralizază. Deja în perioada expirată legislativă, pentru deputații sași mandatul n'a fost decât o căpățuire materială, care le aduce nu numai o leafă de 6000 coroane, dar și alte posturi bine dotate. Filomaghiarismul deputatului Schmidt încă își are explicarea sa palpabilă financiară. — Va trebui deci să vorbim cu domnii în alt chip. Deja s'au

pornit negocieri spre a înjgheba pentru toată Ungaria și Transilvania o ligă germană-națională, care să pună în mișcare și cercurile mai tinere ale Sașilor. La proximele alegeri va eși apoi la iveală și un partid cu adevărat național german.»

DISCURSUL

rostit de M. Sa regele Carol I. al României, cu ocaziunea primirii corpurilor legiuitoare în ziua de 11 Maiu.

«Cu o viue emoțiune și o adâncă recunoștință arunc astăzi o privire asupra acestui lung șir de ani, străbătut în strânsă unire de simțiri și de voință cu iubitul Meu popor, — și Mă simt fericit și mândru că am răspuns, acum 40 de ani, la chemarea lui, primind nobila, dar greua sarcină de a închină puterile mele la îndeplinirea aspirațiilor sale.

«Nu Mă jeluesc de greutatea ce Le-am întâmpinat în cale, nici de ceasurile de întristare, căci le-am împărtășit cu întreaga națiune care M'a sprijinit cu credința sa și M'a resplătit îndoit prin o dragoste nesecată. Dimpotrivă, toate aceste piedeci și dureri măresc chiar prețul izbândeii noastre.

«Da, binecuvântată și rodnică a fost această epocă de renaștere a României, în care, prin patrioticul avânt al tuturor inimilor și prin înțelepciunea cumpănită a marilor noștri bărbați de stat, am putut înscrie în istorie pagini glorioase pentru neamul românesc.

«Este o sfântă datorie pentru Mine de a da astăzi acestor neuitați frunzași prinsoșul recunoștinței Mele nemărginite. — Mulți din ei au trecut într-o viață mai bună; însă credincioasa noastră aducere aminte nu se va șterge nici o dată, căci lor și vitezei noastre armate datorim înființarea la gurile Dunărei a unui regat român neatârnat, așezat pe temelii trainice, a căruia aniversare de 25 ani o sărbătorim acum împreună cu al 40-lea an al domniei Mele.

«Aceste roade strălucite sunt cea mai mândră răsplătă pentru munca statornică a unei întregi generații, care a înfruntat lupte crâncene și grele încercări spre a mântui patria de primejdiile ce amenințau chiar ființa sa.

«Cuvântările călduroase ce Mi-le roștiți în numele reprezentăției naționale, cu prilejul acestei îndoite aniversări, umplu sufletul Nostru de o nespūsă bucurie. — Le primesc cu recunoștință ca o credincioasă mărturisire a dragostei poporului Nostru iubit. — Mulțumesc în deosebi frunzașilor în viață, cari M-au ajutat întru îndeplinirea grelei Mele chemări și au luat o parte însemnată în faptele săvârșite. — Mă rog apoi de Dumnezeu să le dăruiască lor și Mie încă mulți ani cu sănătate și să-i putem cu toții închină la desăvârșirea operei începute și la înălțarea tot mai mare a scumpei noastre României.

«Ori-cum va fi voința dumnezeiască, căreia Ne supunem cu smerenie, totuși nu ne putem opri de a privi viitorul țării cu încredere, căci acest viitor se întemeiază pe virtutea acestui neam românesc care a înfruntat neștirbit restriștele a 18 veacuri, pe o țărănime vânjoasă în războiu și muncitoare în timp de pace, și se razămă pe reciproca și neclintită credință între națiune și dinastie, ale cărei tineri vârstari, născuți pe pământul românesc și crescuți în legea strămoșească, vor ști, cu ajutorul lui Dumnezeu, să stângă tot mai mult aceste legături sufletești.

«Să ne unim dar cu toții în acest strigăt atât de scump inimilor noastre, cari cuprinde și cele mai sfinte dorinți:

«Să trăiască România, tot mai tare, tot mai fericită, tot mai binecuvântată!

D'ALE ALEGERILOR.

Rectificare. Informându-mă autentic că domnul dr. Vaida Voivod, deputat dietal, naintea alegerii dela Cehul-Silvaniei în 14 a curentei nu s'a reîntors acasă, ci a călătorit ca să ezopereze ordin dela cei competenți în contra terorizmului și a stărei revoluționare din cercul electoral cât și apărarea alegătorilor români — rectific comunicatul meu în senzul acesta față de dr. Vaida. *Băsești, 27 Mai 1906. George Pop de Băsești.*

Din cercul Megieșul-aurit. Cercul Megieșul-aurit îl tormează — putem zice — numai Românii, după ce câteva familii de unguri abia în câteva comune dela șes se află presărate printre Români ca neghina prin grâu. Cu toate că Românii din cerc au o majoritate absolută față de celelalte elemente streine, au trebuit să treacă zeci de ani — grație mituirilor fabuloase și volnicilor rușinoase și ne mai pomenite ale stăpânirii, cari dominează din vremuri în acest cerc — până ce a îndrăznit să pășească cu program național român, la dorința espresă a poporului, dl Dr. Ioan Tătar, cel mai popular om în cerc, un bărbat cu simțăminte curat românești și ca fiu din popor născut în acest cerc, un cunosător a dorințelor și năcazurilor neamului său.

Insufletirea pentru candidatul național era generală între poporul de rând; nu așa inteligența, durere că acei perduți, cari și-au vândut neamul, acele uscături au fost din pătura, care ține cont de inteligență, și lucrul este cu atât mai josnic și uricios, când acești uitați de sine sunt preoți greco-catolici români.

Pentru numele lui Dumnezeu, unde am ajuns noi Românii din țara Oașului! Bărbați crescuți prin seminare române, cu pâne românească și cu cheltuelile neamului nostru și cari și azi trăiesc din sudoarea poporului român, în schimb fiind puși ca să fie păstorii, (ba Doamne ferește), conducătorii poporului, luminătorii și apărătorii intereselor lui pe toate terenele; aceia, cari ar trebui să fie de exemplu pentru toți, săvârșesc ingrătitudinea cea mai crasă; prin asta resplătesc poporului sărac și în multe părți — tot din vina lor — de un grad de cultură inferior, traiul bun și fără griji pe care li l-a asigurat acest popor lipsindu-se pe sine.

Dintre cei 3115 alegători abia vre-o 5—6 sute sunt Unguri, iar restul de aproape 2600 este pur Român. Izbânda era astfel asigurată pe deplin, cu atât mai vărtos, că Românii din mai multe sate au mers de l-au rugat pe dnul Dr. Tătar să pășească cu program național român, cum zicea badea Țilica Țințași, frunzașul din Negrești, «ca să avem și noi odată în casa țării un om de a noastră lege.»

Lucrul mergea cât să poate de bine. Candidatul național era primit în toate satele cu o însufletire și entuziasm pe aici ne mai pomenit. Românii din cerc erau mândri că pot să poarte peană de a lui Tătar, cu inscripție românească, și totuși a trebuit să cădem. Au început mișuirile cu grosu — candidatul ungar Vécsey a cheltuit peste 100.000 coroane — au venit presiunile stăpânirii; dintre cei 2600 Români abia vre-o 900 am putut duce pe partea candidatului național, dintre cari, mulțumită mișelilor cu huserii, gendarmeria și oamenii stăpânirii, abia 600 au mers la urnă de au votat cu candidatul național Dr. Ioan Tătar.

Cazul este cu atât mai dureros, că stricăciunea cea mai mare ni-au pricinuit-o atari persoane, cărora pozițiunea socială și chemarea lor morală le impunea de sfântă datorință, să lucre din răspuțeri pentru și nu contra intereselor poporului, din care fac parte și din sudoarea căruia trăesc. Durere că sunt și de aceștia.

Obrăznicie ne mai pomenită, ce a făcut Dregyán Odön preotul din Târsolt, cerând 1000 de coroane dela candidatul național pentru sprijin, zicând, că «dacă Tătarul vrea să fie măria Sa, să plătească.» Sărmanul nu-i în stare să priceapă, că candidatul național român nu pășește de dragul titlului de »Măria sa« și de dorul de a putea umbla de a surda prin Pesta. N'a căpătat bani, și de năcaz a lucrat pentru suma de 1000 cor. primită dela contrar, din răspuțeri contra candidatului național, trăgând astfel comuna frunzașă Târsolt pe partea contrarului.

Ba popuța din Lechința Demian Titusz, abia eșit din seminar, la finea liturghiei a bașjocorit pe frunzașul Văsiu Birtoc, pentru peana lui Tătar, ce aveă la căciulă zicând, că s' sfortări în pagubă și perdere de vreme pentru Români, ba Doamne cum și cutează a păși contra Ungurilor, după ce nu-s copti îndeajuns la astfel de lucruri. El săracul e destul de copt, că doar a votat cu Vécsey, trăgând pe parte contrară dintre alegătorii români câți numai a putut.

Au mai fost câteva coade, ca A. Berinde, preot în Călinești dimpreună cu feciorul său Stefan Berinde, notar în Cămărzana, A. Erdöss, preot în Moiseni, V. Erdöss, preot în Racșa și câțiva învățători.

Pe aceștia i-am pus cu numele să-i știe lumea, că cu o altă ocaziune doar să vor corege și nu vor tinde mai mult a succumba interesele poporului, care le dă pâne.

Ceialți preoți, învățători și mireni — toată cinstea — ei au fost la culmea chemărilor lor. N'au cunoscut jertfe nici oboseală pentru salvarea steagului.

Bravii Cămărzeni în butul presiunilor celor mai rușinoase (erau amenințați din partea comisiei alegătoare cu arestări) votând cu candidatul național au depus unul ca unul din fața comisiei banii lui Iuda primiți dela Vecsey premergând astfel și celorlalți tovarăși cu exemplu bun. Nu mai puțin demn s'au purtat harnicii negreșteni, boitenari, bicsădeni, tripeni, boieneșteni, prilogani și megieșenii cu iojbenii și botizenii.

Am pierdut izbânda, dar avem rezultatul moral, ce ni-a câștigat această alegere. Poporul începe a cunoaște puterea ce o are el în mână, și a se deșteptă la conștiință națională. Aceasta este chezașia noastră pentru viitor.

Alegătorul.

Dela Zichyfalva. Subscrisul ca alegător în cercul electoral Zichyfalva și ca fost bărbat de încredere din partea candidatului nostru naționalist Dr. Ludovic Kremling, avocat în Biserica-albă (German), cu care ocaziune convingându-mă despre mai multe escese și ilegalități în ziua alegerii, cât mai mult însă în restimpul de patru zile înainte de alegerea ținută în 29 Aprilie, când mai mulți înalți funcționari ai administrației au corțesit presionând asupra partidului Kremling.

Nu au rămas eschise băuturile, mâncările, momelile și amenințările. Ba un domn protopretore pân'acolo a lucrat de cu foc pentru dl Grofu, de a îndrăznit de a zice pe sate alegătorilor: «ce voiți voi cu Neamțul acela, că dânsul numai niște mii de coroane pofteste dela dl Grofu și repășeste încă înainte de alegere», prin astfel de corțesiri infame ne-au rămas din alegători mulți acasă.

Oare acesta e ordinul dlui ministru edat înainte de alegerile electorale?

În urma mai multor întreveneri de această pănură a rămas învingător dl Grof Karácsonyi din Bănlak.

Despre toate aceste având date la mână în senzul mai multor articoli de lege *am atacat mandatul câștigat — cu împrăcșuare criminală* cât și în contra dlor dela administrație — toate pe răspunderea mea.

Cu deosebită stimă

Josif Nestorovici
învățător.

Din România.

Dela serbările jubilar. Au fost primiți și felicitat pe M. Sa Regele Sindicatul Presei, președinte Al. Ciurcu, Societatea Funcționarilor publici, președinte Dum. Protopopescu și Societatea Progresul Silvic, președinte I. Kalinderu. La vorbirile de felicitare ale președinților M. Sa a răspuns adânc emoționat.

Dar M. Sale. Ofițerii din marină au oferit M. Sale Regelui cu prilejul jubileului, un frumos far executat în bronz, în atelierul dlui sculptor Hegel. Farul împreună cu pedestalul este aproape de doi metri și are la bază două figuri alegorice: Dunărea și Marea.

De jur împrejurul pedestalului sunt niște foarte interesante și reușite bas-reliefuri, amintind diferitele ocaziuni în care M. Sa Regele a venit la Dunăre și Marea Neagră.

Liga culturală la Palat. La recepțiile de Sâmbătă, după amiază, a luat parte și o delegație a Ligei Culturale, compusă din dnii P. Grădișteanu, președinte, D. Florescu, Kivu, V. Arion și G. Balotă.

M. Sa Regele a anunțat printr'un curier al Palatului pe dl P. Grădișteanu, că comitetul Ligei Culturale va fi primit Sâmbătă după amiază, — ceea ce va avea probabil, ca rezultat, *recunoașterea Ligei Culturale ca persoană morală și juridică.*

După cum se știe, dl deputat Anastasescu, în ședința Camerei dela 9 Mai, a făcut această propunere, zicând, că recunoașterea Ligei ca persoană morală ar fi cel mai frumos omagiu ce s'ar putea aduce cu ocazia serbărilor jubilar, suflărei românești de pretutendeni.

NOUTĂȚI.

A R A D, 30 Mai 1906.

Candidați cu droaia. Pentru mandatul Aradului, căci Barabás abzice de el, sunt în combinație până acum următorii kossuthiști: conte Károlyi István (socrul fișp.), Komjádi Béla, brányi poetul și noul șef al biurolului de presă al guvernului, secretarul de stat Mezössy, Keresztesi Gyula, fiscul comitatens, Steigerwald, susținut de industriași, Müller Károly, frații Avarfi Géza și Imre, Nagy Károly, Szondi János ba ca să fie și un Jidan, chiar și Szalai Arnold.

Vorba Românului: Iac să fie, că broaște se găsească destule!

— **Barabás — președinte.** În sfârșit ziarele locale pot da o veste mare. Barabás a ajuns nu vice-preș., ci chiar președinte. Durere însă: numai la grădina zoologică (de animale) din Budapesta. E vorba însă că l'au ales unanim și cu mare însuflețire!

Potriveală, nu-i vorbă!

— **Festivități jubilar în Beiuș.** În 1 Iunie se împlinesc zece ani de când la stăruințele și jertfele bunului episcop de pie memorie, Mihail Pavel, s'a deschis internatul de fete din Beiuș. Și în decurs de zece ani câte fete și-au primit creșterea aici, câte dintre ele orfane fiind au fost adăpostite și îngrijite la acest institut de creștere!

Întru aducerea aminte a acelei zile, la 1 Iunie se vor face mari festivități în Beiuș. Dna Angela Sălăgean, profesoară, în numele corpului didactic invită la acestea festivități pe toate fostele eleve, cari au studiat la școala civilă de acolo.

Cu aceasta ocaziune la orele 9 dimineața, în biserica gr.-cat. se va țineă parastas întru amintirea neuitatului fondator Mihail Pavel.

Festivitatea iubilară se va țineă după prânz la orele cinci.

— **Studenti bulgari și matrozi greci.** Din Sofia se telegrafează: În Varna s'au făcut Duminecă serbări într'u pomenirea sfinților Ciril și Metodus. Cu aceasta ocaziune s'au întâmplat ciocniri sângeroase între studenții bulgari și matrozii greci. Mai mulți studenți au fost răniți. Mulțimea a spart ferestrele la mai mulți Greci precum și la consulul grec.

Conflictul va avea mari urmări triste pentru Grecii din Bulgaria.

— **Deschiderea sinodului sârb.** Sub președintele patriarhului sârbesc de Carloveț, George Brancovici s'a deschis Duminecă sinodul tuturor Sârbilor din țara ungurească.

Cu abatere dela uzul de până acum, sinodul se va țineă fără comisar regesc. La sinod s'au prezentat toți episcopii sârbi, din patrie precum: Miron Nicolici, din Pacraț, Mihajlo Gruici, Carolstadt, Gavril Smejanovici din Vârșeț, Lucian Bogdanovici, Buda, Mitrofan Sevici Bács, și dr. George Letici din Timișoara.

DIN MEMORIILE lui SCHERLOCK HOLMES, de CONAN DOYLE.

ROIBUL.

Traducere din englezește de TENZI.

(Urmare).

«Aceasta este starea lucrurilor, lăsând la o parte toate presupunerile, și constatate așa de rău, cum numai este posibil. Acuma voi a recapitula tot ce a făcut poliția în acest caz.

«Inspectorul Gregory, căruia i-a fost încredințat cazul, este un ampoliat foarte iscusit. Dacă ar avea darul imaginației, ar ajunge la mare grad în profesiunea sa. La sosirea lui a arestat imediat omul pe care îl bănuiau toți de făptuitor. Nu era nici o greutate de a-l afla, pentru că era foarte cunoscut în vecinătate. Numele lui era, mi-se pare, Fitzdroy Simson. Era un om dintr'o familie distinsă, cu o educație foarte bună, care a risipit o avere întreagă cu cursele, și care trăia acuma fiind un «bovkmaker» foarte reputat în cluburile de sport din Londra. Examinând cărțile lui de pariuri s'a putut vedea că erau făcute pariuri de peste cinci mii de funți sterlingi înregistrați în cotra calului favorit.

«După ce fu arestat, recunoscu faptul că el a venit la Dortmund în speranță de a primi câteva informațiuni despre caii din King's Pylard, și despre Desborough al doilea cal favorit, care era în grija lui Straker în grajdurile de curse din Capleton. El nici nu a căutat să nege, ceea ce s'a istorisit despre el că ar fi vorbit în seara precedentă, dar el declară că el nu a vut planuri sinistre, și a dorit numai să aibă informațiuni din

izvor sigur. Când a fost confrontat cu cravata lui a devenit foarte palid, și n'a știut să dea nici o explicare, pentru prezența ei mâna victimei. Hainele lui unede dovedeau că el a petrecut mult timp pe afară prin ploaie în seara precedentă, și bastonul lui, a cărui mâner umplut cu plumb, era chiar așa o armă, prin care cu mai multe lovituri, s'ar fi putut pricinui rănilor teribile, în urma cărora s'a stins din viață Straker.

«La mâna cealaltă nu avea răni, pe când poziția cuțitului lui Straker arăta, că vreunul din asasini trebuie să poarte urmele tăieturii produse prin cuțit. Acum și-am enarat toată istoria, Watson, și dacă vei putea aduce lumină în această afacere, îți voi fi foarte recunoscător».

Am ascultat cu cea mai mare atențiune descrierea cazului pe care Holmes, l-a enărat într'un mod așa de caracteristic. Cu toate că cele mai multe lucruri îmi erau cunoscute, n'am apreciat destul importanța lor relativă, și nici legătura care era între ele.

«N'ar fi posibil ca rana care o are Straker, să și-o fi cauzat el cu cuțitul său, în lupta convulsivă, care este urmarea unei turburări mentale», întrebai eu.

«Este mai mult ca posibil; ba este chiar probabil», zise Holmes. «În cazul acela, unul din punctele cele mai de căpetenie, în favoarea acuzatului dispăre».

«Și cu toate acestea, eu nici acuma nu înțeleg ce teorie și-a făcut până acuma poliția».

«Eu mă tem că orice teorie ne-am forma, se vor afla și obiecțiuni în contra ei», răspunse camaradul meu.

«Poliția își închipuește, că Fitzdroy Simson, după ce a amețit pe servitorul grajdurilor, și și-a

procurat cumva o cheie dublă la grajd, a deschis ușa grajdului, și a scos calul, cu intenția vădită de a-l fura. Frâul lipsește, așa că se vede că Simson i-l-a pus. Apoi după ce l-a scos pe poartă a condus calul peste locul mocirlos, unde l-a înțâlnit, sau l-a ajuns în urmă trenorului. Natural: se încinse o luptă între ei, și Simson a lovit pe trenor cu bastonul lui cel greu în cap, fără însă să fi fost lovit de cuțitul trenorului, care l-a folosit spre a se apăra, și hoțul apoi a condus calul la vre-un loc ascuns, sau calul s'a speriat și a fugit în decursul luptei și va fi rătăcind prin mocirle. Așa își explică poliția lucrul, și așa de neprobabil cum este, alte presupuneri par cu mult mai imposibile. Cu toate acestea, eu voi descoperi lucrul foarte repede dacă voi fi la fața locului și până atunci nu știu cum vom mai putea înainta».

Se făcu sară încă înainte de a ajunge la orașelul Tavistock, care e situat, ca o pavază, în mijlocul marelui cerc din Dartmoor. Doi domni ne așteptau la stațiune; unul era un bărbat înalt, cu o barbă și părul blond ca al unui leu, și cu ochi vineți pătrunzători, celalalt era o persoană mică și vioaie, foarte elegant și vesel, îmbrăcat cu pardesiu și camașene, cu un barbișon ca mătasa și cu ochelari. Cel din urmă era colonelul Ross, cunoscutul sportman, celalalt era inspectorul Gregory, un bărbat care și ia în curând un mare renume între detectivii englezi.

«Sunt încântat că ai venit dle Holmes», zise colonelul. «Dl inspector a făcut tot posibilul, dar eu doresc să nu rămână nici o peatră nemișcată, căutând a răzbună pe bietul Straker, și pentru a descoperi calul meu.»

(Va urma)

La orele zece a fost slujbă dumnezeiască în catedrala din Carloviț, pontificând însuși patriarhul cu asistență pompoasă.

Sinodul va dura mai multe zile, fiind la ordinea zilei chestiuni de mare importanță pentru biserica sârbă. Tot în acest sinod se va pune în discuție și înființarea unui post pentru un episcop substituit pe lângă patriarh. E o chestie gingașă și se pare că sinodul nu se va învoi la înființarea noului post, căci Brancovici urmărește și scop de interes privat. Voeste să asigure viitorul vre-unui rude de ale sale. Foile sârbe zic, că dacă e bătrân și nu se simte capace de a conduce, să se retragă în penzie, dând locul altuia mai vrednic. Dar patriarhul nu prea bucuros ar abdice de veniturile sale de peste un milion coroane.

— **Necrolog.** Ni se vestește trecerea la cele vecinice a veneratei Ana Cefan, măritată Costa, soția învățătorului Petru Costa și mama profesorului seminarial Ioan Costa. Răposata împlinise 64 ani.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată.

— **Starea sanitară a împăratului Chinez.** Din Penking se telegrafează, că în cercurile diplomatice au amânat audiențele de primăvară din cauza morbului împăratului.

— **Ezamenale domnilor conți.** Nu de mult la univerzitatea din Viena au făcut examen din drept doi conți tineri. Profesorii puneau întrebări, dar răspuns s'au nu primeau de fel, s'au un atare, din care nu înțelegeau nimic. Profesorii s'au retras să se sfătuiască.

— **Trebue să-i trântim — zice un profesor.**

— **Natural — zice celalalt — vezi că nu știu nimic.**

Un al treilea, care devenise ministrul (ba a și căzut) zice:

— **Facem un lucru fără rost dacă-i și trântim. Și așa nu putem să oprim să nu devină locuitorii, ministri sau secretari de stat.**

Acest argument a avut efect. Domnișorii fură trecuți.

Până aici vorbește istoria. Dar să nu creadă cineva, că doar la noi lucrurile merg altfel. Ferit-ai Doamne? Deputați d. e. avem în deajuns, fără a avea alt merit, decât, că știu dansă frumos.

— **Nefericire — recunoștință.** Ni se scrie: On. Dle Redactor! În ziua alegerii de deputat dietal — cercul electoral Tinca, în comuna Coaşd s'a întâmplat o nefericire. Și anume: când alegătorii rătațiți din Tulca — cari au votat contra steagului național — (Rușine să le fie! Dar preoții și învățătorii ce au făcut? Redacția mergeau spre Tinca (locul de alegere); însuflețiiți Români pentru orice idee națională din comuna Coaşd, se pregăteau și ei spre a plecă la alegere, întâlnindu-se însă cu lăpădăturile din Tulca, din cauze neprevăzute s'a născut o încăerare, încât 2 gendarmi, cari au venit cu Tulcanii s'au folosit de arme și descărcându-le, a căzut un singur om, care momentan a și repostat, cu numele: Ioan Marcaș. Pe frunțașul și verdele Roman Moise Coș, care a mers să aline spiritele agitate, l-a nimerit un glonț în degetul dela mâna dreaptă. Iară Petru Samuilă a primit în vârful capului o rană ușoară.

Vestea aceasta tristă a străbătut ca fulgerul în tot jurul, chiar și la locul de alegere oamenii erau deprimați.

Pentru aceasta Coaşdanii nu s'au înfricat, ci cu toții s'au dus și au votat cu dl. Aurel Lazar; — afară de un Jidan, care nici nu locuește în comuna noastră.

Sara — după ce s'a sfârșit alegerea rușinoasă — eram mai mulți la cină la «Coroană». De odată dl. dr. Isaia Ardelean avocat în loc propune, ca în semn de recunoștință să colectăm — pentru răposatul din Coaşd — bani pentru o modestă cunună: ceea-ce să primește unanim. Subscrisul apoi am încunjurat masa și au con-

tribuit următorii marinimoși domni: dr. Isaia Ardelean avocat în Tinca, dr. George Rocsin avocat în Salonta, Radu cassar la filiale «Biho-reana» în Tinca câte 2 cor.; Gavril Bejan preot în F-Tăut, Eutimiu Blaga preot în Tulca, Nicolae Popessu preot în Cociuba, Ioan Botoc inv. în Gurbediu, Nicolae Firu inv. în Oradea-mare George Mătea inv. în Coaşd câte 1 cor.; Nic. Stana preot în Griș 50 fil.; Dimitrie Sfurlea ecouom 40 fil.; Pavu Panea inv. în Tulca, Virgil Sălăgean iurist, și N. N. câte 30 fil. De tot s'a colectat 13 cor. 80 fil.

Și cununa cumpărată să pătrează ca suvenir pe iconostasul sfintei biserici din Coaşd.

Iar acești marinimoși domni; pentru recunoștința arătată isvorită din iubirea de neam, primească și pe această cale sincerile noastre mulțumiri. Coaşd, 27|V 1906. **George Mătea, inv.**

— **Cununie.** Dl. Sivius T. Mihailovici cand. de preot și dsoara Sofia Doboșanu își vor celebra cununia, a doua zi de Rusalii. Sincerile noastre felicitări!

— **Prezidentul dietii — energic!** Deputații croați au mers la prezidentul dietei să-și facă reverința. Deputații croați l'au salutat în limba nemțească. La aceasta prezidentul lustru și-a făcut observările sale, zicând, că deputații cari fac parte din parlamentul unguresc, n'au să vorbească nemțește. Croații au dreptul să vorbească în limba lor, dar pretinde dela ei să vorbească și în cea maghiară. Croații însă nu știu ungurește, iar prezidentul dietei nu știe limba croată. Deci ei au ales o limbă comună tuturor.

Ei vezi! Asta nu-i place dlui prezident.

La ce să vorbești nemțește când dl prezident nu pretinde să te înțelegă? Pretinde numai să nu vorbești nemțește!

— **Inmormântarea lui Ibsen** se va face Vineri în o parte mai liniștită a cimiterului din Cristiania. Regele Norvegiei a făgăduit, că va lua parte la înmormântare. Regele Daniei va fi reprezentat prin un konzul al său.

— **Deputat nebun.** Deputatul austriac, Vöhl, după cum se vestește din Viena a înebunit. Era în vizită la un cunoscut al său, când deodată a început să strige și amenința pe fiecare că-l împușcă. Polijiștii l-au prins însă și l-au dus în spital.

— **Școala pentru economia și industria de casă.** (Act de recunoștință.) Onorabilul comitet al «Reuniunii femeilor române din Sibiu», luând la cunoștință cu aprobare socotelile privitoare la loteria de obiecte, ce am aranjat cu prețiosul concurs al d-soarelor române din Sibiu, în folosul școlii de menaj și industrie, mi-a dat însărcinarea a comunica această hotărîre a sa tuturor domnișoarelor, cari au ostenit la realizarea frumosului rezultat al loteriei, care reprezintă în bani gata cor. 6141.53 și o colecție de obiecte în preț de aproape 2000 coroane.

Cu plăcere mă achit de acest obligământ și totodată aduc pe această cale călduroasa mea mulțumită atât domnișoarelor împreună muncitoare, cât și aceluia, cari în orice mod au contribuit la realizarea acestui scop măreț. *Sibiu, 5 Maiu 1906. Eugenia Iovescu, prezidenta comitetului loteriei.*

— **La fondul de 20 bani** al «Reuniunii socialilor români din Sibiu» pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, drept rescumpărare a felicitărilor în scris, logodiților Victor Tordășianu și Eugenia Iovescu, au mai dăruit Simion Dragomir, notar (Gurasada), soția sa Regina și fiii lor Alexandru, iurist și Silviu, stud. teol., fiecare câte 2 cor.

— **Expoziția de copii amânată.** Ni-se face cunoscut, că expoziția de copii ce era să se aranjeze la Apoldul de jos (aproape de Săliște, Transilvania) acum la Rusalii, se amână deoarece în acea comună frunțașe bântue pojaru. Expoziția se va face la toamnă.

— **Sinuciderea falsificătorului de acții.** Am amintit despre falsificătorii de acții dela «Credito Italiano». Acum se vestește, că șeful falsificătorilor, Cirio Luigi, s'a sinucis, în Alexandria la mormântul surorii sale.

La el s'au găsit mai multe acții false și o bucată de hârtie, pe care însă nu era scris decât numai numele lui. Cirio a fost agent de comerț. Fabricantul de automobile, Marchand pentru acții a dat avans mai mult de un milion de lire. În Turin au fost deținuți eri patru culegători, cu cari Cirio a falsificat acțiile. Toți patru ș'au recunoscut păcatul. Cirio ș'ar fi continuat meseria încă multă vreme dacă banca Rossi n'ar fi observat că două bancnote au unul și același număr.

— **Concurs.** În adunarea gen. de primăvară din «*Despărțământul Alba-Iulia*» al Reun. inv. români gr.-cat. din Archidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăras, ținută la 10 Maiu a. c. în Murăș-Sântimbru s'a luat concluzul, ca pe viitor adunările acestui despărțământ să se țină numai în zile de sârbătoare, ca întreg poporul să poată lua parte.

În vederea acestei hotărîri însemnate dl. *Ioan Dumitrescu* inv. pens. membru fondator al reuniunii noastre a depus la mâna subscrisului un *premiu de 20 coroane în aur* pentru cel mai bun elaborat asupra temei: «Urmările proceselor la poporul nostru și mijloacele prin cari s'ar putea înstrăina poporul dela procese».

Condițiunile de concurs sunt:

1. Operatele să fie scrise cu ortografia Academiei române.

2. Fiecare cperat să fie provăzut cu un motto și cu un bilet, care să poarte numele autorului, închis într'o cuvertă, pe care să fie scris motto din fruntea operatului.

3. La concurs pot lua parte numai învățătorii din «*Desp. Alba-Iulia*».

4. Operatele sunt a se trimite la adresa subscrisului cel mult până la 15 Septemvrie a. c. *Alba-Iulia, în 22 Maiu 1903. Ioan Pampu, președintele desp.*

— **Fundul mării.** Despre fundul mării în numărul ultim al ziarului «*Revue deux Mondes*» a apărut un articol foarte interesant.

Între altele se zice: Dacă un Verne nou cu instrumente potrivite spre acest scop ar călători vreme îndelungată pe fundul mării, ar da de câmpii mari, a căror extenziuni întrec nu numai câmpiile din America de Nord și Sud, ci chiar și pustiile din Siberia.

Între San-Francisco și inzula Sandwich fundul mării e gol, lipsit de orice vegetațiune. Într'alte locuri însă sunt afunzimi îngrozitoare, cu mult mai îngrozitoare, decât prăpăstiile dintre stânci. Sunt munți mari, peșteri grozav de extinse, cu păreți ca făcuți de mână de om. În alte locuri auzi cum fierbe focul unui vulcan, ce se pregătește să izbucnească. Când un vulcan erupe, atunci pe fundul mării se întâmplă cutremur de pământ, ce schimbă întreg fundul mării, iar oceanul aruncă valuri dela un capăt la celalalt. Afunzimi se umplu cu năsip. Marea, ca și suprafața pământului are platouri mari, încunjurate de păreți ce se ridică de pe fundul mării aproape perpendicular.

Noile descoperiri din viitor ne vor face — desigur — cunoscută și această parte a lumii acoperită cu apă.

— **Magazin de stofă de fabrică, Lechner și Fleischer,** Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3-30—4-40—6-60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie tritem bucuroși probe. *Lechner și Fleischer, Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.*

— **Wolf J.,** pantofar de ghetete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorităților).

INSTRUMENTE NECESARE LA ORICE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOTUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 69.

— Corecții pe hârtie calitate foarte fină 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor se poate căpăta în Librăria lui Ingusz J. și fiul Arad.

Raportul

către adunarea generală ordinară a societății de înfrumșetare din Săliște ținută la Dumineca Tomii a. c.

Onorată adunare generală!

E primăvară. Natura a desbrăcat haina albă, ce așa mult o purtase. Cu boboci și flori e chindisită haina nouă, haina verde și mult dorită, — fluturei zburdănic, pasări cu dulce ciripit se desprind în aerul ușor și plăcut, — străduitoare albine se deșteaptă, prin câmpii pornesc la vechiul colindat, — mii de pluguri cu hârnicie declară război pământului scos din amorțea, — iar omul, în parte «domnul — stăpânul» acestora, se simte mai tare, mai cu putere, cu inima întinerită face un vesel pas spre lumea nouă: spre mult dorită primăvară.

Ochiu-i dornic de aceasta lume nouă în fiecare mugur, în fiecare floare vede o fragedă licărire de viață, vede o rară frumșețe un nou farmec curceritor, — firea-i e veselă, — își scaldă sufletul în valuri de bucurie și fericire, când se știe în preajma unei noue vremi de muncă și cu rezon își zice: în trecut am luptat, am agonisit și am fost multumit, și acum e timpul ca nouă muncă să dezvolt, după nou plan să lupt, ca și mai multămitoare să-mi fie izbândă.

Așa și noi. Ajunși la primăvara unui nou an de lucrări în hotarul societății noastre, din marginea acestui hotar ne aruncăm privirea peste rodul lucrărilor din trecutul apropiat și apoi samă ne dăm, că ce avem încă de făcut.

Sub ochii DVoastră, la vederea tuturor lucrăm, căci de atare ne e felul activității ce ni-se pretinde, iar rezultatul obținut e comun și vădit: arborele plantat, sămânța aruncată, floarea sădită, cresc, se dezvoaltă, iar cu ele crește în noi interesarea, crește mulțămirea.

Ne bucurăm de un mic parc și zilnic suntem cu ochii la el. Il îngrijim din toată dragă voie. Mândru se ridică musa (o plantă exotică) în mijlocul lui, mulțumit o privește ochiul, garda de salvia și vanilii (flori) cu fală stau post în jurul ei și cu alte mândre flori în bună înfrățire trăiesc până în toamnă târziu, iar spre satisfacția tuturor ridică prezentarea întregului parc; — grupul de trandafiri cu jocu-i de colorii variat par'că le decretează concurență, dar' uite se vede învingător: roze cu miros intenziv îmbalzamează aerul în mod atât de plăcut, roze în felurit joc de colorii prezintă un tablou de admirat, ochiul se desfătează, inima se veseleşte și mulțămirea e deplină. În general toată floarea, tot arborele mic sau mare, crește, se dezvoaltă și pare a se simți mulțumit cu locul ce i-s'a dat.

Plantarea de brazi și aciași prin diferitele locuri publice ale comunei, trasarea potecului de preumblare spre izvorul «Netedul» sunt lucrări din trecutul apropiat.

Trasarea aleiului spre serpentinele ce duc la locul de excursiune «Foltea» și aducerea în ordine a turnului de observație de acolo sunt lucrări mai mari ce ne așteaptă.

Cam acesta e tabloul lucrărilor noastre.

Nimic nou n'am expus, căci de toate aceste aveți cunoștință din preumblările zilnice. Aveți voie să vă declarați asupra acestor lucrări, ca eventual cu atât mai siguri să fim noi de mulțămirea ce vi-o insuflă lucrările săvârșite.

Prin cele expuse încă nu ne-am achitat, datorința impusă, prin atâta n'am satisfăcut-o. Pe de parte promovarea vieții sociale în loc, pe de altă parte dezvoltarea artei dramatice în localitate sunt lucruri ce societatea noastră dela noi le pretinde.

În acest scop în anul trecut am continuat cu aranjarea convenirilor sociale, iar ce privește partea teatrală rezultatul activității dezvoltate a fost cât se poate de mulțumitor. S'au dat 3 producțiuni teatrale cu frumos succes moral și material. Societatea pentru crearea unui fond de teatru român în anuarul său ia notă chiar despre activitatea noastră. Între altele zice:

»În Săliște chiar și societatea de înfrumșetare se ocupă în mod vrednic de toată lauda cu problema teatrului. Ce dovadă eclatantă despre ade-vărata pricepere și apreciere a importanței teatrului. Iată o comună unde se vădește cel mai bun

simț pentru arta dramatică și care stăruie a se ridică la înălțimea chemării impuse de problema cea mai actuală a timpului. Și bine le șade și cu bune lucrări se îndeletnicesc societățile cultivând în cercul lor arta dramatică. Servesc o bună cauză în folosul națiunii noastre».

Aceste elogii frumos răsplătesc activitatea dezvoltată. Sunt adresate membrilor societății noastre, căci cu concursul lor s'au câștigat, sunt adresate diletanților ca echou sincer al jefelor aduse și sunt adresate dlui N. Roman pentru serviciile de regisor. Primească-le toți, cărora li-s'au adresat și servească-le de bun îndemn pentru viitor.

Am dat în cele premerse icoana lucrărilor mai însemnate din anul expirat. Vă rugăm să le apreciați aceste cu aceea bunăvoință, de care am fost conduși la executarea lor, cât pentru viitor cu aceeaș bunăvoință vom continua cu lucrările ce ne așteaptă, — iar cu aceasta ocaziune ne exprimăm dorința, ca rostul anilor să aducă prosperare societății noastre după activitatea dezvoltată, ca mulțumiți să fie inițiatorii, membrii, sprijinitorii și binevoitorii ei.

Din ședința conziliului de administrație ale societății de înfrumșetare din Săliște ținută la 5 Aprilie 1906.

Nicolae Hențiu,
prezident.

Oct. Sglimbea,
secretar.

Cultivarea părului. Cea mai obvenientă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufăr de acest morb în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, doare-ce mătreața slabeste perii și uscă rădăcinele părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă „spirtul de păr PETROLIN”, despre ce prin epistole de recunoștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului, și ori ce alt morb de cap si în mod avantajos ajută la creșterea de nou a părului. **La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus.** Ori ce alt spirt adus în circulație e numai o imitare și falsificare stricăcioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogeria și laboratorul de cosmetică **Korani și Wachsmann, Szabadka.**

Magazin principal la farmacia Földes Kelemen. Se poate căpăta și în prăvălia de toaleta alui **Hegedüs Gyula** și farmacia **Vojtek și Weisz, Arad.**

Ultime știri.

Griza în Austria.

Viena. 30 Maiu. Ministrul Hohenlohe stă în fruntea afacerilor numai până ce M. Sa va numi alt guvern.

Eri seara președinții partidelor au ținut sfat. Au hotărât că *dacă parlamentul va fi prorogat cu decret imperial, nu vor trimite nici un deputat în Delegațiuni.* D'asemeni au decis că *dacă M. Sa va numi un guvern, care în chestia tarifului vamal să sprijinească ori să aprobe punctul de vedere al guvernului maghiar, partidele să nu voteze nici dare nici recruți.*

Bombele dela Sebastopol.

Sebastopol, 30 Maiu. Bombele cari au fost asvârlite ieri erau destinate comandantului cetății, generalului Neplinjev. Dintre ofițeri n'a fost rănit nici unul. Din public au murit, în urma rănilor primite, 6 inși, 14 sunt grav răniți, iar 40 mai ușor. Patru indivizi bănuți, au fost arestați.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 30 Mai.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100-clgr.)	15.68 - 15.70
Secară pe Octomvrie	12.90 - 12.92
Orz pe Octomvrie	12.62 - 12.64
Cucuruz pe Mai	11.50 - 11.52
Grâu pe Mai 1906	

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	15.52 - 15.54
Secară pe Octomvrie	12.78 - 12.80
Ovas pe Octomvrie	12.66 - 12.68
Cucuruz pe Mai	
Grâu pe Mai 1906	

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300-400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125-127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120-126 fil.; mijlocii părechea 240-260 klgr. greutate 121-122 fil. Ușori până la 240 klgr. 116-118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

1077-1906 tksz.

Arverési hirdetményi kivonat

A nagybuttyini kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Grozda Aurél buttyini ügyvéd által képv. Varga János dézmai lakos végrehajtónak, ugyanezzel csatlakozónak kimondott Barzu Traján karánsebes lakosnak, Csája Ferencz borossebesi lakos végrehajtás szervenő elleni 100 kor., illetve 1000 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverés elrendelte, — minek folytán az aradi kir. törvényszék és nagybuttyini kir. járásbíróság területén fekvő és a borossebesi 454. sz. telekkönyvben A. I. sor (495-496) szám alatt felvett beltelkes házra 1640 kor. kikiáltási árban

1906. évi június 6-ik napjának d.e. 10 órakor

Borossebesi községének tartandó nyilvános árverésének következő feltételek alatt fog eladatni, u. m.:

1. Ha a kikiáltási áron felül ígérlet nem tétetik, az elárverendő ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

2. Árverési kívánók tartoznak az ingatlan becsáránának 10%-át, vagyis 164 koronát készpénzben vagy az 1881. november 1-én kelt 3333. számú igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kikiáltás kezdése után az árverés napjától számított 30 nap alatt, — a másodikat ugyanazon naptól számított 60 nap alatt, — a harmadikat pedig ugyanazon naptól számított 90 nap alatt, — minden egyes vételi részlet után az árverés napjától számított 5% kamatotok együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. december 6-án 39425. I. M. szám alatt kelt rendeletében előírt módon a buttyini kir. adóhivatalnál mint bírói letéptenziónál befizeteni.

3. Vevő köteles a vételár három egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt, — a másodikat ugyanazon naptól számított 60 nap alatt, — a harmadikat pedig ugyanazon naptól számított 90 nap alatt, — minden egyes vételi részlet után az árverés napjától számított 5% kamatotok együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. december 6-án 39425. I. M. szám alatt kelt rendeletében előírt módon a buttyini kir. adóhivatalnál mint bírói letéptenziónál befizeteni.

A bánatpénz a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

Az árverési hirdetmény többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíróság telekkönyvi hatóságánál, Borossebesi Buttyin, Preztst községek előljárásegainál megtekinthetők Nagybuttyin 1906. március 24-én.

Kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Seres

kir. járásbíró

Stabiliment de hydrotheraphie:

Wällischhof

stațiunea de tren și postă Brunn-Maria-Ebersdorf, 30 min. departe de Viena.

Aranjament modern

(pe lângă hydrotheraphie complete băi de soare, de aer, de acid carbonic și electric, massage, electrizare, gimnastică suedă dietetică individualizată etc.)

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturz

Molnár Antal

măsar

Arad, Part-u. nr. 4 (Casa proprie).

Se recomandă onor. public pentru pregătirea a ori-ce fel de lucrări de lemn aparținătoare acestei branșă, precum:

mobile de alcouri, de prânzătoare, de salon, de cuină, de grădini și de vile,

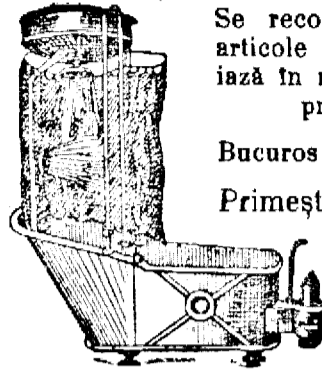
precum și spre pregătirea aranjamentelor de prăvălii, de birouri, de portale și ori-ce fel de lucrări pentru biserici și alte edificii publice.

Comandele se efectuează prompt pe lângă prețuri convenabile și garanță.

— Desemne și modele chimice se trimet la cerere. —

Hannauer Mihály

Tinicher de edificii și obiecte de lux. — în Arad, pe strada Deák Ferencz No. 24. (Îngă biserica reformată)

Se recomandă cu executarea a tot felul de articole în branșa aceasta, pe cari le efectuează în modul cel mai prompt și pe lângă prețurile cele mai ieftin posibile.

Bucuros servește cu preliminări de spese.

Primește acoperiri de turnuri de biserici, acoperiri de case, etc., și tot felul de confecțiuni și reparațiuni de tinichea.

Se caută un învățăcel.

FISCHER KÁRÓLY

fabricant de funii, țesături, de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherczeg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sale de sirmă ca: țesături de strună din aramă, fier și ține, pe cari le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mătă și fabrică la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri delucări de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de pivnițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintei la locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastice, de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în privința ușurinței de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din aceasta branșă — cu prețuri din cele mai moderate

Deschidere de magazin cu coloniale și delicatose.

Pe strada Weitzer János, în casa lui Maye'r vis-à-vis de poșta principală se pot căpăta coloniale, delicatose, caș de tot felul și admirabil unt pentru ceai. Mere fine din Ungaria de sud, torte de tulipan! Pește proaspăt ananas, țipar proaspăt, tot felul de cărnuri, cărnăței de Kassa, șuncă de Kassa, cărnăți-cnac de Győr, șunci proaspete, cărnăți de șuncă. Brânză de munte proaspătă. Mazere verde, cartofi noi, cararabe, castraveți, oțăt de vin. Tot felul de carne de animale sălbatice. Gere sprijinul binevoitor cu stimă

SZISZKA I.

COMPACTORIE

mi-am deschis pe Weitzer János-utca 17 sz. conform pretențiilor celor mai moderne — și, cu onoare aduc la cunoștința on. p. t. public că efectuez în atelier totce se atinge de branșa mea, — trainic, plăcut și în schimbul fineței iau prețuri în adevăr moderate. Pregătesc de asemenea pe prețuri ieftine in-scripții aurii și argintii pe coroane și buchete

Cu stimă: Szalkai Oszkár

Friederic Höning

Turnătorie, fabrică de clopote și metal, arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiaș clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin-

a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Berger Gyula

— farmacia „la Sta Elisabeta” —

— ARAD.

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermatic »Sf. Elisabeta« cu efect sigur asupra pielii, precum și contra pișturilor ca mijloc de înfrumusețare și reconstruirea pielii: — o bucată mare 60 fleri.

Pudră »Sf. Elisabeta« (roza) articol admirabil pentru menținerea frumuseții, de tot inofensiv. Se poate căpăta în culoare albă, roză și crem: — o cutie 90 fleri.

Apa de dinți »Sf. Elisabeta« recomandabil în special celor cu dinții răi. Rumeneste gura, întărește gingiile, sistează durerea de dinți și oprește sticarea dinților: — un flacon 90 fl.

Apă de iorgovan pentru frumusețe »Sf. Elisabeta« Articol foarte iubit de dame. Se poate căpăta în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Leac contra reumei și răcelei »Sf. Elisabeta« Leac cu efect sigur contra reumei, răcelii, ischias, deasemenea contra durerii de cap, câteva fricțiuni ajung, pentru ca și cea mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.

Spirit pentru păr »Sf. Elisabeta« Sistează căderea părului și formarea de mătreță o împiedecă radical. — Prețul: — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Alifie pentru păr. Promovează creșterea părului și îl face foarte undulos. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Ceai minunat pentru pept »Sf. Elisabeta« contra tusei, troahnei, frigurilor de stomac și boalelor de gât. — o cutie 30 fleri.

Eter pentru bățături. Delătură în scurtă vreme fără durere ori-ce bățuire a pielii, ori bățături. O sticlă e de ajuns pentru delăturarea celor mai mari bățături. — O sticlă 70 fleri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară și străinătate, medicamente pentru animale, pentru porci, vite și galițe.

Avis!

Avem onoare a cunoștința onoratul public, precum și pre stimații noștri clienți, că din cauza ridicării chiriei prea mare de prăvălie, suntem siliți a ne strămuta prăvălia noastră de acum

**din Andrásy-tér nr. 22
în Szabadság-tér nr. 14
„LA CIZMA ROȘIE“
(lângă fostul PORTER).**

Având în vedere și mai departe a servi onoratului public cu marfă bună și prețuri moderate, rog totodată a lua la cunoștință strămutarea prăvăliei și a ne da și mai departe sprijinul D-Voastre.

Cu stimă:

Iustin Olariu
conducătorul Societății Călțunurilor
Aradi Czipészek Termelő Szövetkezete.

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuințează cu succes de 30 de ani, e admirabil medicament contra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mâncare, nutrirea și mistuirea; întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot folosi fiindcă are deosebită influență asupra singelui și formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la
spităria lui

Barcsay Károly

■ Szeged, Széchenyi-tér 12. ■

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restaurantier.

Amun!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.
o fabrică de mașini agronomice
sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austro-ungaria, Germania și America o o
mă află în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă pre-
o o o țurile cele mai avantajoase. o o o

În special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, stărmătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țigăril mic și mare, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinării sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și trearătoare, motoare de benzin, petrolon, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparatură de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit și prompt.

Bogat asortiment de lămpi de casă și candelabre.

Prăvălie: **Andrássy-tér**
: : : **No. 13.**
Palatul minorităților. No. telefon 888.

KOHN JÓZSEF

ARAD

Atelier: **Bathyány-u.**
: : : **No. 23.**
Casa proprie. — No. telefonului 821.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

Distins cu premiul I la 6 expoziții

Lumina nouă! — Noutate! — Lumina nouă!

Pe teren gazopiric cel mai bun succes l-a avut până acum **lampa mercediană** la care luminarea a 75 de luminări, costă mai puțin decât lampa cu petrolu 20" și care poate fi aplicată la ori-ce candelabru ori lampă de masă; prin ceea-ce cu 30% avem luminat mai frumos și 50% cruțare de petrolu. Recomand aceasta în atenția cafegiilor, birtașilor, cancelariilor celor cu afaceri și privaților. Singurul magazin e al meu, unde răspund punctual și efeptuesc orice comandă. Cu stimă: **Kohn József.**

Mare magazin de ustensile și articole casnice.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

IBANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4}, și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorința anticepez spe-sele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VLMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritorul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Boros-Béni-tér 22 sz. etagiul I.

(Pista cerealelor.)

Biroul filialei: B.-Ciaba, Calea Berényi.

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Serviceul prompt și constiențios!

Unde se adună Românii? La hotel „Palatin“

care e aranjat din nou în modul cel mai modern, cu odăi curate, foarte elegante și foarte eftine.

Unde e locul de întâlnire al inteligenței române în deosebi?

In restaurantul hotelului „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți căpăta bere veritabilă de — Schwechat?

In restaurantul „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți afla, în Arad, cele mai bune vinuri și beuturi?

In restaurantul „La Palatin“

Unde poți căpăta, în Arad, cele mai bine gătite mâncări?

Tot la „Palatin“, la restau-rantul lui Ignatie Pașca!

Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă cîrnați proaspeți și carne de porc. Abonamente se fac cu prețuri din cele mai convenabile.

Serviceul prompt și constiențios!

Prăvălia de delicatose, băcanie, vin, ceai, șampanie, rum, ape minerale și salbătăciuni - a lui

Dürr Gusztáv

ARAD — vis-à-vis cu Casa orașului.
N-ru de telefon 118

Își recomandă cele mai proaspete delicatose cu prețurile cele mai ieftine și serviciul cel mai curat.

Curmale detot felul și Prune de compot. Struguri proaspeți de Malaga.

Smochine de Sultan și Smyrna și Fructe candirate.

Migdale de dessert cu coaje de hârtie. Prăjituri proaspete de ceai.

Pești marinați și în paiț. HERINGI proaspete de Marea Ostică. SARDINE de tot felul.

CAȘURI de Ementhal, Groi, Gorgonzola, Strachino, Imperial și multe alte.

CARNARI

CONSERVE — — LEGUME

Rumurile cele mai excelente.

Mare asortiment în Ceai de China și Rusia. Magazin de vinuri de șampanie de Hubert „GENTRY-CLUB“

Casină, Törley și a renumitelor șampanii franceze Mumm Reims.

Cele mai bune calități on comandă directă de

CAFEA

de Jamaica, Cuba, Ceylon, Iava-aur și Mocca.

Excelentă Cafea prăjită de PALERMO care la gust și aromă e fără pereche, în pachete originale de câte 1/2 kgr. 2 cor. și 20 fil.

Asortiment colosal de bogat în tot felul de

zaharicale diferite

aranjate

în cutii de lux, și — măsurate.

Lucre distins și durabil.

Serviciu prompt și punctual.

Liferantul armatei comune ces. și regești.

S'a deschis**sub nrul 1. din strada Salacz**

(vis-a-vis de Hotel Central)

prăvălia de cufere, de lucruri de lux de piele, de șeli și de pietarie
a lui**BÉROZI PAL.**

Deposit mare de lucruri de lux de piele de calitate cea mai bună și anume: CUFERE, PORTOFOLIU DE CĂLĂTORIT, NECESARE, toalete, ridicule; ghiozdane pentru bani, de buzunar, de tutun, de rugări, pentru acte, chelneri, vânători și altele; tot felul de buzunare și multe de călătorit. Asortiment bogat de șeli, părți de șea, articli de călătorit, sport și pentru dresură.

Adjustări întregi de șeli pentru călătorești și ofțeri două prescripții.

Unelte de călătorie și de cai de inbacnat în abundență, asemenea am biciuri, toporiște, ticiuri împletite de piele, biciuri pentru patru cai, tot felul de sudătorii de lux și de ham, veliute pentru cai, rețele contra muștilor, zăbrele și altele. Unelte pentru grajd și pentru îngrijirea caiilor anume: perii de cai, manuși de cai, piele de cerb, bureți pentru spălatur trăsurilor și alte unelte din copită, piele galbănă și din gumi.

Când mă recomand bunei voinți a marelui public, nu întârziu a spune, că toate lucrurile, toate repărările se fac sub conducerea mea.

Mai departe pe baza întreprinderilor mele mai mari am astfel de ca se pot vinde cu preț cât de ieftin.

Comande din provincie se efectuează la moment. Cele ne plăcute vor fi schimbate.

Cu profundă stimă

Bérczi Pál,
Strada Salacz nr. 1.

Toate lucrurile ce ca în aceasta branșă se efectuează iute și prompt.

Mare asortiment!

Prețuri ieftine!

Mare asortiment!

E și în interesul D-Tale!

— Dacă voești se cumperi, nu întârziă de a cerceta

magazinul
de stofe de haine pentru femei

a lui
HEGEDÜS ÁRMIN

care acum e sortat cu cei mai noi și mai la modă articoli.

Prețurile neîntrecute de ieftine esclud ori-și-ce emulare.

Prețurile articolilor de reclam:

Un blous la modă foarte frumos și **o stofă**
pentru haine mtrul **33 cr.**

Ombree stofă pentru blous elegant și fin, re-
gele sezonului mtrul **65 cr.**

Ce nime n'are, o plapoma brilliantină
pentru două persoane, pân'acum 4 fl., acum **2.95 cr.**

Magazinul meu de stofă din patrie e de ajuns
pentru întreș comitatul Aradului.

Mare asortiment dintre 120 și 140 cmtri de stofă
se poate afla numai în prăvăliile din capitală.

Rog să priviți galantarul meu! Cere sprijinul on. public cu stimă

HEGEDÜS ÁRMIN

Arad, piața Szabadság nr. 17, vis-à-vis de cei 13 martiri.

Rog a privi galantarul vdnăt!

Contra anemiei și nervosității

cea mai bună influență are

Vinul ferat china

al farmacistului
Rozsnyay
Mátyás.

Prețul unei sticle e de 3 cor. 50 fil.

Contra căderii părului

are cea mai bună influență

Spiritul de păr al lui Rozsnyay

care în scurtă vreme delătură mătreața și căderea
părului; apără părul de rupere și-i dă o strălucire
mătăsoasă. Prețul unei sticle e de 1 cor. și 50 fil.

Siroop pentru copii, contra tusei

Leac admirabil pentru copii mici.
Sticla: 60 fileri.

Toate aceste medicamente se capătă
în stare veritabilă, la spijăria lui

ROZSNYAY Mátyás, Arad.
Szabadság-tér.

Cel mai bun

prav pentru insecte

pentru nimicirea purecelor, stălni-
țelor, muștelor și a altor insecte.

Tabakó

admirabil prav contra moliilor, efectul
deja după o zi întrece pe cel al naphta-
linului.

Jumătate klgr. 50 fileri.

Un klgr. 1 cor.

Se poate capăta

— în Arad și jur —

numai la drușheria și parfumeria

Vojtek és Weisz
ARAD